

Poznat ho a poznat sebe (III): Ve společnosti svatých

Příklad svatých, zejména Panny Marie, může být velkou pomocí pro náš život modlitby. Nový článek ze série o modlitbě.

24.10.2024

Ježíš poprvé veřejně vstupuje do Jeruzaléma. Tam začíná svými slovy a zázraky hlásat Boží království. Od jeho ohromujících činů na svatbě v Káně jeho věhlas neustále roste. Tehdy, skryta nočním tichem,

přichází známá židovská postava, aby s ním promluvila (srov. J 3,1). Nikodémovo srdce bylo při pohledu na Krista a jeho naslouchání hluboce pohnuto. Hlavou mu víří spousta otázek a on se rozhodne hledat odpověď prostřednictvím důvěrného rozhovoru tváří v tvář. Ježíš vidí upřímnost jeho srdce a rychle mu říká: Jestliže se nenarodí někdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království. (J 3,5)

Dialog pokračuje otázkou, kterou by si položil každý z nás: Co to znamená? Jak se člověk může podruhé narodit? Ježíš však Nikodémovi ve skutečnosti říká, že by se neměl jen snažit porozumět, ale především musí nechat Boha vstoupit do svého života. Snažit se být svatým je jako narodit se podruhé a vidět všechno v novém světle. Ve skutečnosti to znamená stát se novým člověkem, být postupně proměněn v samotného

Krista: „zpřítomňovat Krista mezi lidmi.“[1] Jedním ze způsobů, jak poznat Krista, je právě skrze světce. Jejich život může hrát důležitou roli na osobní cestě každého pokřtěného, který se chce naučit modlit.

Maria se modlí, když cítí radost...

Ženy a muži, kteří nás předešli, jsou svědky možnosti vést v našem životě skutečný dialog s Bohem uprostřed tolika vzestupů a pádů, které by nás mohly vést k opačnému názoru. Klíčovým svědkem je Panna Maria. Maria se těšila z něžné blízkosti svého syna Ježíše v každodenním životě rodiny a vedla neustálý dialog s Bohem Otcem uprostřed dobrých i těžkých okamžiků, které se vyskytují v každé rodině, včetně domácnosti v Nazaretu.

Panna Maria nás učí modlit se v každém stavu mysli. Brzy po obdržení andělovy zprávy se Maria rychle vydala na cestu do jednoho

judského města v horách (Lk 1,39), aby navštívila svou sestřenici Alžbětu. Dostala zprávu o synovci, který brzy rozšíří počet členů jejich rodiny, což je vždy radostná událost, zvláště pokud je nečekaná jako v případě Alžběty a Zachariáše vzhledem k jejich pokročilému věku. „Svatý Lukáš popisuje setkání obou bratranců a sestřenic velmi dojemně a je prodchnut důkuvzdáním a radostí.“[2] Zdá se, že Duch svatý sdílí jejich radost, když Křtiteli i jeho matce zjevuje Mesiášovu fyzickou přítomnost.

Jakmile Marie vstoupí do jejich domu, Alžběta ji osloví slovy vroucí chvály, slovy, která se stanou všeobecnou modlitbou a která si každý den opakujeme a podělíme se na jejich radosti: Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého! (Lk 1,42) Maria na nadšení své sestřenice odpovídá překypujícím srdcem: Velebí má duše Hospodina a

můj duch jása v Bohu, mém spasiteli.
„Magnificat“, jak tradice nazývá
Matčinu odpověď, je modlitba chvály
prosycená Božím slovem. Jak řekl
Benedikt XVI: „Maria měla hlubokou
znalost Písma svatého. Její
Magnificat je gobelín utkaný nitkami
ze Starého zákona.“[3]

Když zjistíme, že naše srdce je
naplněno vděčností za dar, který
jsme obdrželi, můžeme to vyjádřit v
modlitbě, třeba slovy z Písma, a
poděkovat Bohu za „velké věci“,
které v našem životě učinil.
Díkůvzdání je základním postojem
křesťanské modlitby, zejména ve
chvích radosti...

A také uprostřed zármutku a sklíčenosti...

Panna Maria se ovšem modlí i ve
chvích temnoty, když je
konfrontována se smutkem nebo
situací, která zdánlivě postrádá
smysl. Maria nás tak učí dalšímu

základnímu postoji v modlitbě křesťana, který je tak jasně vidět ve vyprávění o Ježíšově smrti: u Ježíšova kříže stály jeho matka a příbuzná jeho matky (J 19,25).

Ježíšova matka, zdrcená zármutkem, je tam prostě přítomna. Neudělá nic, aby se pokusila svého Syna zachránit, ani nevyčítá Bohu to, čemu nerozumí. Její jedinou starostí je, aby jí neuniklo jediné slovo, které Ježíš na kříži vysloví. Proto bez váhání přijímá nové poslání, které jí bylo svěřeno: „Ženo, to je tvůj syn!“ „To je tvá matka!“ řekl učedníkovi. (J 19,26-27) Mariin zármutek je tím nejhlubším, co může člověk prožít: být přítomen smrti syna. Maria se však povznáší nad svou bolest a přijímá tuto novou výzvu, aby přijala Jana jako svého syna a spolu s ním muže a ženy všech dob.

Modlitba uprostřed zármutku znamená především „stát“ vedle vlastního kříže, přijímat a milovat

Boží vůli; je to připravenost říkat „ano“ osobám a situacím, které náš Pán staví do našeho života. Modlit se znamená otevřít oči realitě, i když se zdá obzvlášť temná, s jistotou, že v ní vždy můžeme najít dar, že Bůh je vždy přítomen. Pak budeme schopni přijímat osoby a situace s Mariinou odpovědí: fiat, „ať se mi stane“ (srov. Lk 1,38).

V životě Panny Marie vidíme ale i další stav mysli, když se modlí. Vidíme Marii a jejího manžela Josefa, jak se modlí také ve chvílích úzkosti. Jednoho dne, když se vracejí z každoroční pouti do jeruzalémského chrámu, si uvědomí, že jejich dvanáctiletý syn je nezvěstný, a rozhodnou se vrátit, aby ho hledali. Když ho konečně najdou v chrámu, kde rozmlouvá s učiteli Zákona, Maria se ptá: „Dítě, proč jsi nám to udělal?“ ptá se Maria. Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali. (Lk 2,48)

I my můžeme často pociťovat úzkost, když cítíme svou nedostatečnost při plnění povinností nebo si myslíme, že jsme na špatném místě. Může se nám pak dokonce zdát, že celý náš svět není v pořádku: náš život, povolání, rodina, práce... Můžeme si dokonce myslet, že naše životní cesta není taková, jak jsme doufali.

Všechny naše plány a sny se nám nyní zdají naivní. Také Maria a Josef museli projít chvílemi úzkosti, a když se ptali svého Syna, proč to udělal, nedostali jasnou odpověď: „Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že musím být v domě svého Otce?“ A nerozuměli tomu, co jim říkal. (Lk 2,49-50)

Modlitba v úzkosti nám nedává žádnou záruku, že najdeme rychlé a snadné řešení. Co bychom tedy měli dělat? Panna Maria nám ukazuje nejlepší řešení: zůstat věrní své životní cestě a v každodenním životě znovu objevovat Boží vůli, i když jí

plně nerozumíme. A také můžeme, podobně jako Maria, uchovávat všechny tyto tajemné a někdy nejasné události ve svém srdci a meditovat o nich, tj. přemýšlet o nich s modlitebním postojem. Pak budeme postupně znovu vnímat Boží přítomnost a uvidíme, jak v nás Ježíš „roste“ a znovu se stává viditelným. (srov. Lk 2,51-52)

Životopisy pro naše vlastní životy

Maria je privilegovaným svědkem blízkosti s Bohem, po které toužíme, ale stejně tak i svatí, každý svým osobním a specifickým způsobem: „Každý světec je jako paprsek světla vycházející z Božího slova,“ řekl Benedikt XVI. „Můžeme myslet na svatého Ignáce z Loyoly v jeho hledání pravdy a v rozlišování duchů; na svatého Jana Boska v jeho nadšení pro výchovu mládeže; na svatého Jana Mariu Vianneye v jeho vědomí velikosti kněžství jako daru a

úkolu; na svatého Pia z Pietrelciny v jeho službě jako nástroje Božího milosrdenství; na svatého Josemaríu Escrivá v jeho hlásání všeobecného povolání ke svatosti; na blahoslavenou Terezii z Kalkaty, misionářku Boží lásky k nejchudším z chudých.[4]

Z lidského hlediska je přirozené, že cítíme sympatie k určitým způsobům bytí, k lidem, jejichž úsilí se nám zdá přitažlivější nebo kteří přímo promlouvají k našemu srdci a mysli. Poznávání života a zkušeností svatých a četba jejich spisů je vynikajícím způsobem, jak s nimi pěstovat opravdové přátelství. Pokud ale budeme zdůrazňovat pouze mimořádné události v životě a modlitbě svatých, riskujeme, že se nám jejich příklad vzdálí a bude obtížné ho následovat.

„Vzpomeňte si jen na Petra, Augustina a Františka. Nikdy se mi

nelíbily životopisy svatých, které nám z naivnosti nebo též z nedostatku křesťanské nauky představovaly svaté tak, jako by byli od mateřského lůna utvrzeni v Boží milosti. Ne, pravé životy svatých se přesně podobají našim životům. Bojovali a vítězili, bojovali a podléhali, a znovu se s lítostí pouštěli do boje“ Tento realistický pohled pomáhá učinit svědectví svatých mnohem věrohodnější, protože v nich vidíme lidi, jako jsme my. Mezi svatými, říká papež František, můžeme najít „své vlastní matky, babičky nebo jiné blízké (srov. 2 Tim 1,5). Jejich život možná nebyl vždy dokonalý, ale i přes své chyby a selhání šli stále kupředu a ukázali se jako milí Pánu.“[6]

Naše chápání modlitby se může prohloubit, když ji vidíme vtělenou do života konkrétních lidí. Nové světlo pro náš život modlitby můžeme načerpat například z toho,

že žalm 91 přinesl svatému Tomáši Morovi velkou útěchu během dlouhých měsíců ve vězení. Ten, kdo přebývá v úkrytu Nejvyššího, kdo zůstává ve stínu Všemohoucího, řekne Hospodinu: „Mé útočiště a má pevnost, můj Bůh, v něhož doufám“ ... Neboť on tě dá svým andělům na starost, aby tě střežili na všech tvých cestách. Na svých rukou tě ponesou.“[7] Příklad mučedníka, který čelí smrti a utrpení svých blízkých, nám může nabídnout cestu modlitby uprostřed velkých i malých nezdarů, s nimiž se setkáváme ve vlastním životě.

Úžas nad Božím láskyplným pohledem

Seznámení se svatými může i nám pomoci objevit Boha v našem každodenním životě. Svatý Jan Maria Vianney, svatý farář z Arsu, si všiml, že jeden z jeho farníků, negramotný rolník, tráví dlouhou dobu před

svatostánkem. Jednoho dne se ho zeptal: „O čem se modlíš?“ A on mu prostě odpověděl: „Dívám se na něj a on se dívá na mě.“ Farář z Arsu na tuto lekci nikdy nezapomněl.

Kontemplativní modlitba je „pohled víry upřený na Krista“[8], učí Katechismus katolické církve a jako příklad uvádí tohoto pokorného rolníka. Dívám se na něj a, což je mnohem důležitější, on se dívá na mě. Bůh se na nás dívá stále, ale činí tak zvláštním způsobem, když k němu pozvedneme oči a opětuje jeho pohled plný lásky.

Něco podobného se stalo i svatému Josemaríovi, který tento příběh často opakoval. Jako mladý kněz při jednom ze svých prvních pastoračních úkolů zůstával celé dopoledne ve zpovědnici a čekal na kajícíky. Často tam slyšel zvuk otevíraných dveří a řinčení plechovek, což ho mátlo a fascinovalo. Jednoho dne ho

přemohla zvědavost a schoval se za dveře, aby zjistil příčinu tohoto hluku. Uviděl, jak do kostela vchází muž s plechovkami mléka, který se ze dveří podíval na svatostánek a řekl: „Pane, tady je Jan mlékař,“ a pak odešel. Tento pokorný muž dal mladému knězi příklad důvěryhodné modlitby, která ho vedla k častému zvolání: „Pane, tady je Josemaría, který tě neumí milovat jako Jan mlékař.“[9]

Svatí z nejrůznějších prostředí a epoch nám ukazují, že Bůh na nás s láskou hledí, ať jsme kdekoli a jakýkoli. Můžeme jim věřit, protože to sami s úžasem objevili ve svém životě.

Ve spánku i bdělosti

Svatí jsou pro nás příkladem i tehdy, když je vidíme unavené a bez sil. „Včera jsem se nedokázal pozorně pomodlit ani dva Zdrávasy,“ svěřil se svatý Josemaría na sklonku svého

života. „Neumíte si představit, jak jsem trpěl! Ale jako vždy, i když mě to stálo námahu a nevěděl jsem, jak na to, modlil jsem se dál. Říkal jsem mu to: Pane, pomoz mi! Ty musíš být tím, kdo prosadí velké věci, které jsi mi svěřil, protože vidíš, jak nejsem schopen uskutečnit ani ty nejmenší věci: jako vždy se svěřuji do tvých rukou.“[10]

Benedikt XVI. vypráví, že svatý Filip Neri „hned ráno, když se probudil, řekl Bohu: ‚Pane, drž dnes nad Filipem své ruce, protože jinak tě Filip zradí.‘“[11] A blahoslavená Guadalupe Ortiz de Landázuri v jednom ze svých dopisů přiznala, že její modlitba někdy postrádá smysluplnou útěchu: „V hloubi duše je Bůh, ale především v době modlitby ho během těchto dnů téměř nikdy smysluplně necítím...“[12] A svatá Terezie z Lisieux napsala: „Ve skutečnosti nejsem žádná světice, což tento stav mysli dobře ukazuje.

Neměla bych se radovat ze suchosti své duše, ale spíše ji přičítat nedostatku vroucnosti a věrnosti. To, že tak často usínám během rozjímání a děkování po svatém přijímání, by mě mělo trápit. No, netrápí mě to. Uvažuji o tom, že malé děti jsou svým rodičům stejně drahé, ať už spí, nebo bdí; že lékaři, aby mohli provádět operace, uspávají své pacienty.“[13]

Potřebujeme svědectví a společnost svatých, aby nás každý den přesvědčovali, že můžeme upevňovat své přátelství s Bohem a svěřovat se do jeho rukou: „Všichni jsme skutečně schopni, všichni jsme povoláni k tomu, abychom se otevřeli tomuto přátelství s Bohem, abychom neopouštěli Boží ruce, abychom se nepřestávali obracet a vracet k Pánu a mluvili s ním jako s přítelem.“[14]

Carlo de Marchi

[1] Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 105.

[2] Slova Mons. Fernanda Ocáriz v Covadonga, 13. července 2018.

[3] Benedikt XVI., Homílie, 18. prosince 2005.

[4] Benedikt XVI., Apoštolská exhortace *Verbum Domini*, č. 48.

[5] Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 76.

[6] František, *Gaudete et exsultate*, č. 3.

[7] Žalm 91, 1-2, 11-12. Srv. Thomas More, *A Dialogue of Comfort Against Tribulation*. Třetí kapitola je rozšířeným komentářem k veršům Žalmu.

[8] Katechismus katolické církve, bod 2715.

[9] Andrés Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, Sv. I, kap. 5.

[10] Sv. Josemaría dne 26. listopadu 1970, citováno v Javier Echevarría, *Memoria del beato Josemaría*, bod 25.

[11] Citováno Benediktem XVI. na generální audienci 1. srpna 2012.

[12] Mercedes Montero, *En Vanguardia: Guadalupe Ortiz de Landázuri, 1916-1975*, Rialp, Madrid 2019, str. 94.

[13] Saint Therese of Lisieux, *Autobiografické spisy*, kap. 8.

[14] Joseph Ratzinger, “Letting God Work,” v *L’Osservatore Romano*, 6. říjen 2002.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
poznat-ho-a-poznat-sebe-iii-ve-
spolecnosti-svatych/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/poznat-ho-a-poznat-sebe-iii-ve-spolecnosti-svatych/) (04.08.2025)